

Verktøy og ressurser for gode demensforløp

USHT lunsjwebinar
17. januar 2024

Berit Kvalvaag Grønnestad, prosjektleder

Demensplan 2025

Agenda:

Nye og eksisterende verktøy og ressurser fra Demensplan 2025:

- Opplæring av helse- og omsorgspersonell
- Opplæring for pårørende
- Planlegging av tjenestene

3 hovedmålsetninger

Demensplan 2025

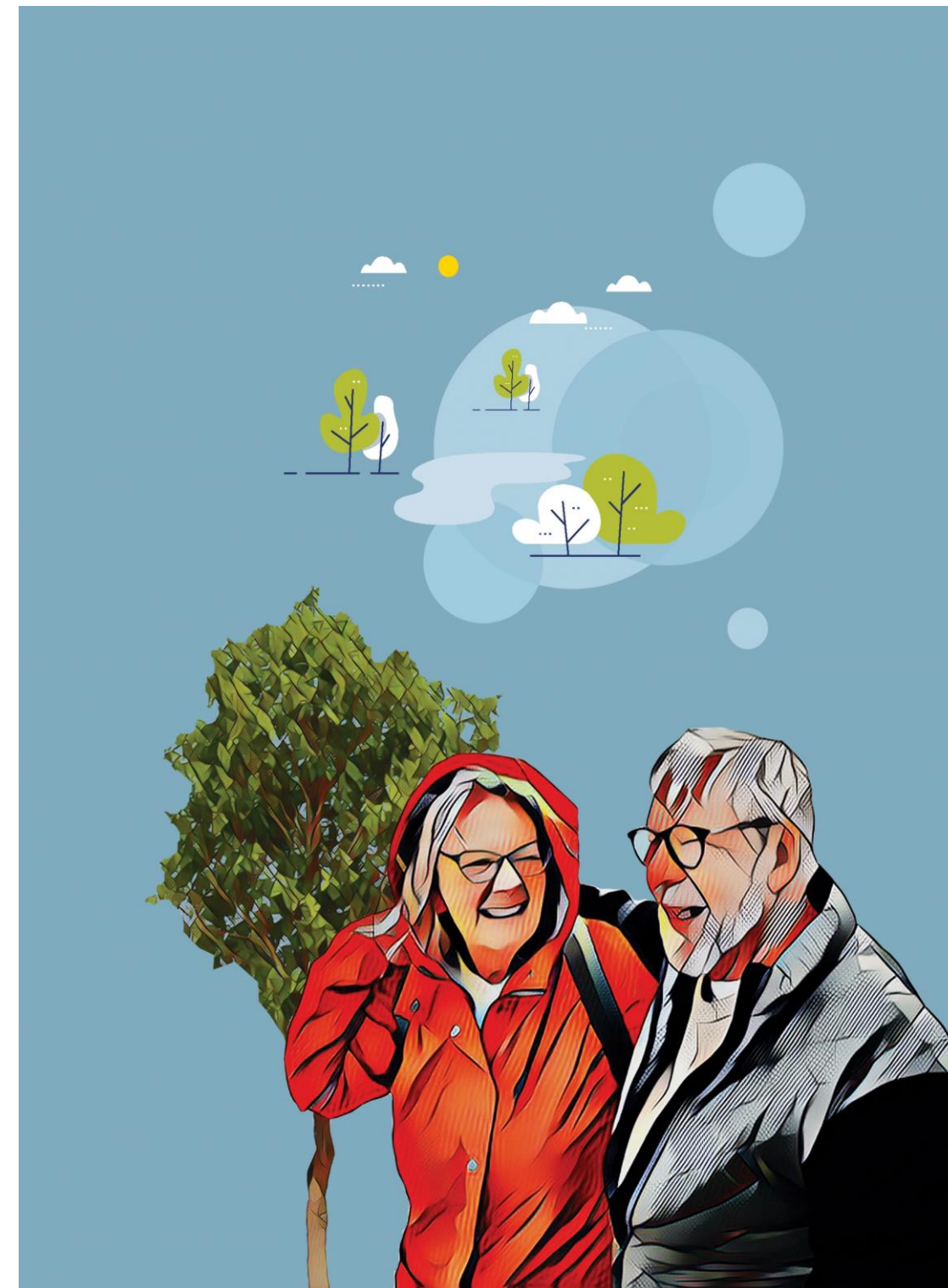
- 1) Personer med demens og deres pårørende fanges opp til rett tid og sikres gode og tilpassede tjenester
- 2) Personer med demens og deres pårørende sikres medbestemmelse og deltakelse i et demensvennlig samfunn, slik at de kan leve aktive og meningsfulle liv med fysisk, sosial og kulturell aktivitet som er tilpasset den enkeltes interesser, ønsker og behov
- 3) Økt forskning og kunnskap om forebygging og behandling av demens

Innsatsområder

**Medbestemmelse
og deltakelse**

**Forebygging og
folkehelse**

**Gode og
sammenhengende
tjenester**

**Planlegging,
kompetanse og
kunnskaps-
utvikling**

Verktøykasse demens

[Aldringoghelse.no](https://aldringoghelse.no)

Nye og eksisterende verktøy og ressurser bl.a. om:

- Personsentrert omsorg og miljøbehandling/APSD

Publisert november 2023

Aldring og helse
Nasjonalt senter

Kompetanseheving Skalaer og tester Forskning Kjøp kurs og bøker Bibliotek Om oss | Søk

Aldring Fysisk helse Psykisk helse Kognisjon og demens

Verktøykasse demens

Her finner du en samlet oversikt over de mest relevante verktøyene for deg som jobber med demens innen helse- og omsorgstjenesten.

Verktøy til de forskjellige fasene i demensforløpet

Utredning

Behandling og oppfølging

Å leve med demens

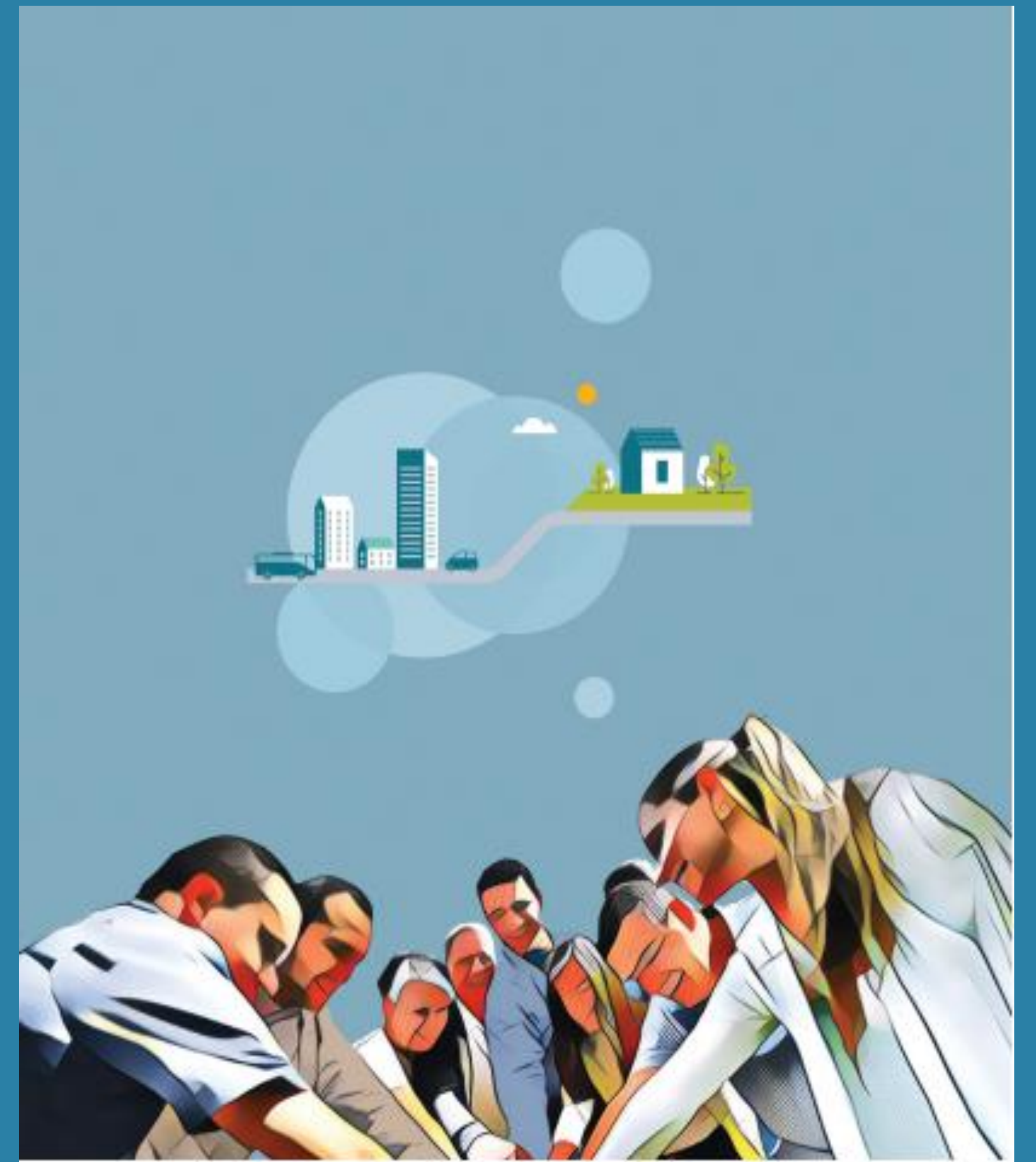

Pårørendearbeid

Flere verktøy

- Skalaer og tester
- Veiviserdemens.no
- Demenskartet.no
- Fakta om demens
- Temaark, informasjon om demens, mm

Opplæring for helsepersonell

E-læring basal demens-utredning

Bygger på:

- Føringer i Nasjonal faglig retningslinje om demens
- Forskriftsfestede læringsmål for allmenntidrett

- Godkjent av Legeforeningen (6 t)
- Finnes i [Legeforeningens kurskatalog](#)

- Primært rettet mot allmenntidrett
- Er også tilgjengelig for andre, som hukommelsesteam

[Basal demensutredning for leger - Nasjonalt senter for aldring og helse](#)

Basal demensutredning: syv moduler og en slutt-test

▼ Leksjoner

H-P

[Introduksjon](#)

H-P

[Modul 1 - Fra normal kognisjon til demens](#)

H-P

[Modul 2 - De vanligste demenssykdommene](#)

H-P

[Modul 3 - Basal demensutredning i praksis](#)

H-P

[Modul 4 - Når demensutredning krever tilpasning](#)

H-P

[Modul 5 - Vurdering av resultater og formidling av diagnose](#)

H-P

[Modul 6 - Behandling og oppfølging etter diagnose](#)

H-P

[Modul 7 - Sentrale juridiske aspekter ved demensutredning](#)

Aldring ▾

Fysisk helse ▾

Psykisk helse ▾

Kognisjon og demens

E-læring

Palliasjon og demens – for leger

Kurs i palliasjon og demens for leger som jobber i kommunehelsetjenesten.

[Gå til kurset*](#)

** Krevet innlogging via IDporten for utstedelse av kursbevis.*

Tema

Kurset skal gi kunnskap om palliativ behandling til personer med demens.

Målgruppe

Hovedmålgruppa er leger i kommunale helse- og omsorgstjenester. Kurset kan også være nyttig for annet helse- og omsorgspersonale som jobber med personer med demens.

Aldring ▾

Fysisk helse ▾

Psykisk helse ▾

Kognisjon og der

E-læring

Hva er demens?

Et kurs om demens og hvordan atferdsmessige og psykologiske symptomer ved demens (APSD) kan forstås.

[Gå til kurset](#)

Om kurset

Kurset er utviklet av Nasjonalt senter for aldring og helse (Aldring og helse) på oppdrag fra Helsedirektoratet, og skal gi grunnleggende kunnskaper om demens og APSD.

Kurset er det første i en rekke på tre:

1. Hva er demens? Om demenssykdom og APSD (atferdsmessige og psykologiske symptomer ved demens)
2. Personsentrert omsorg. Forebygging og behandling av APSD
3. Meningsfulle aktiviteter og miljøbehandling for personer med demens

Målgruppe

Målgruppa er helse- og omsorgsarbeidere som jobber i de kommunale helse- og omsorgstjenestene. Pårørende og helse- og omsorgsarbeidere som jobber i spesialisthelsetjenesten kan også kunne ha nytte av kurset.

Personsentrert omsorg og miljøbehandling ved demens

Hva er demens 2

Personsentrert omsorg Forebygging og behandling av APSD

Tema for kurset er personsentrert omsorg, forebygging og behandling av APSD (atferdsmessige og psykologiske symptomer ved demens). Kurset er det andre i en rekke av tre kurs om demens.

[Gå til kurset](#)

Kurset er nummer 2 i en kursrekke på 3 e-læringskurs om demens. Det anbefales at kursdeltakerne har tatt kurs 1 Hva er demens? før de tar dette kurset.

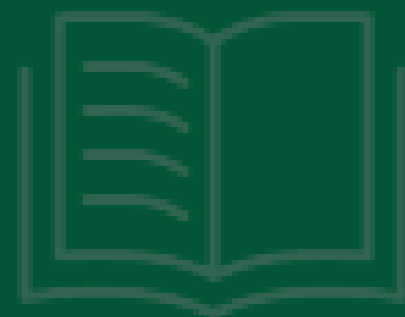
Demens- omsorgens ABC

- Er i tråd med føringer i Nasjonal faglig retningslinje om demens
- Har forløpsperspektiv
- Hvordan forebygge og behandle APSD-forebygge tvungen helsehjelp
- Omfatter lindrende behandling og omsorg
- I tråd med gjeldende lovverk
- Systemperspektiv - Aksept for felles rutiner

Alle kurs

Helsejuss på 1-2-3...4

Helse- og omsorgspersonell og lovparagraf Dette kurset gir deg grunnleggende kunnskaper om helsejuss. Kurset handler om hvilke plikter helse- og omsorgspersonell har og hvilke rettigheter pasienter og pårørende har etter helselovgivningen. Du lærer også om samtykke og bruk av tvang.

Gå til kurset

Opplæring av pårørende

Pårørendestøtte demens

E-læring + hefte

Publisert nov 2023

6 moduler (e-læring) / kapitler (hefte til nedlastning eller bestilling)

- 1) Hva er demens?
- 2) Pårørende – hva nå?
- 3) Rettigheter og tilbud til pårørende
- 4) Atferdsmessige og psykologiske symptomer ved demens
- 5) Hverdagslivet
- 6) Hva er viktig for deg?

- helsenorge.no/sykdom/demens/ er hovedformidlingskanal mot befolkningen
- [Pårørendestøtte – demens - Nasjonalt senter for aldring og helse](#)

Planlegge tjenestene

Hvor mange nordmenn har demens?

Er folketallet i kommunen økende eller fallende? Flytter ungdommen ut, mens de eldre blir boende? Eldre befolkning gir flere personer med demens og dermed større behov for pleiehjemsplasser. Bruk kartet og finn ut nøyaktig hva din kommune trenger om 5, 10 eller 20 år.

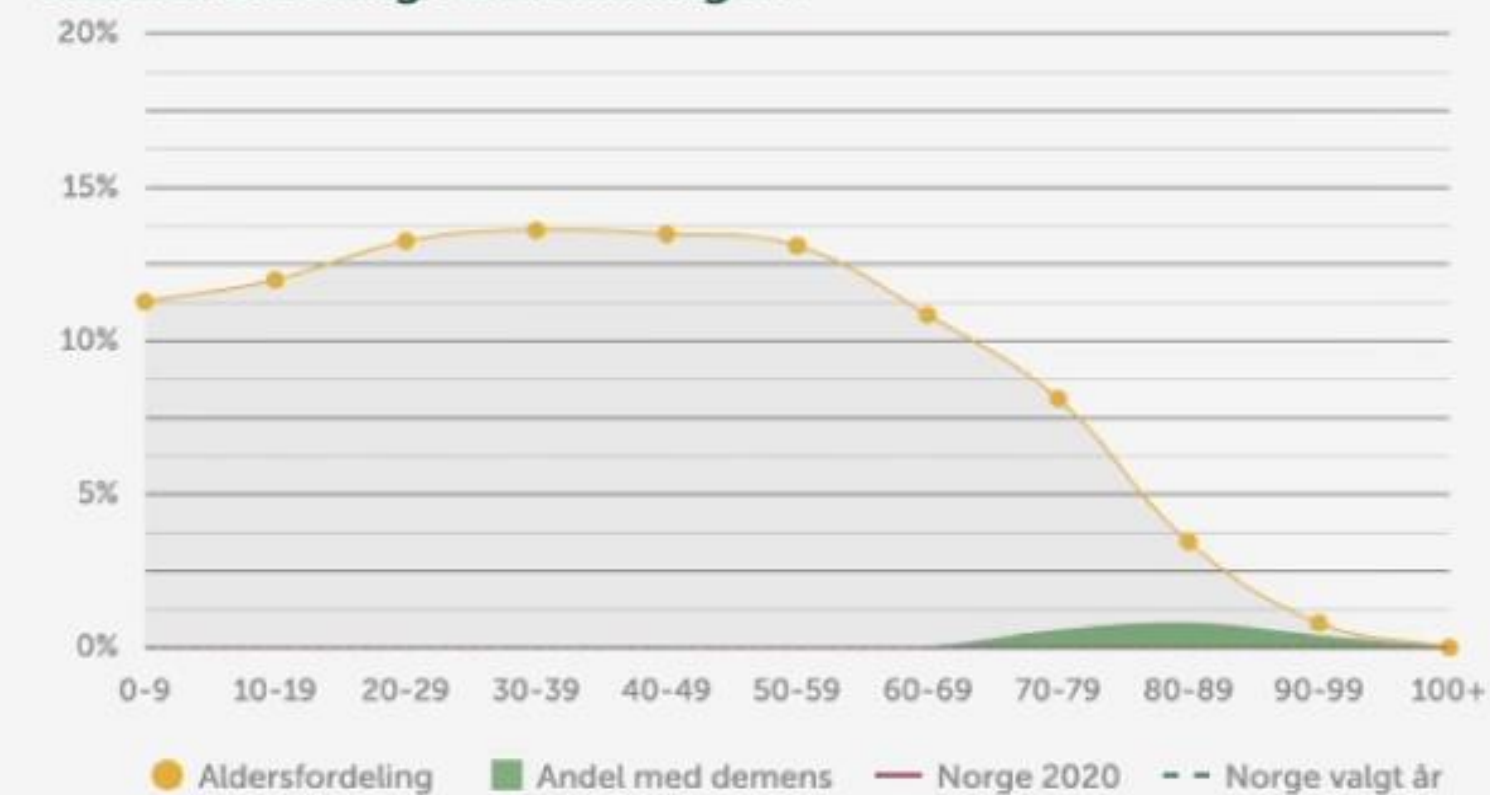
Velg årstall:

Personer med demens

Alder	Antall	♂	♀
30-64	2108	1057	1051
65-69	2008	783	1225
70-74	14493	8140	6353
75-79	16691	8349	8342
80-84	20380	8814	11566
85-89	23676	8370	15306
90+	21762	5567	16195

Aldersfordeling i befolkningen

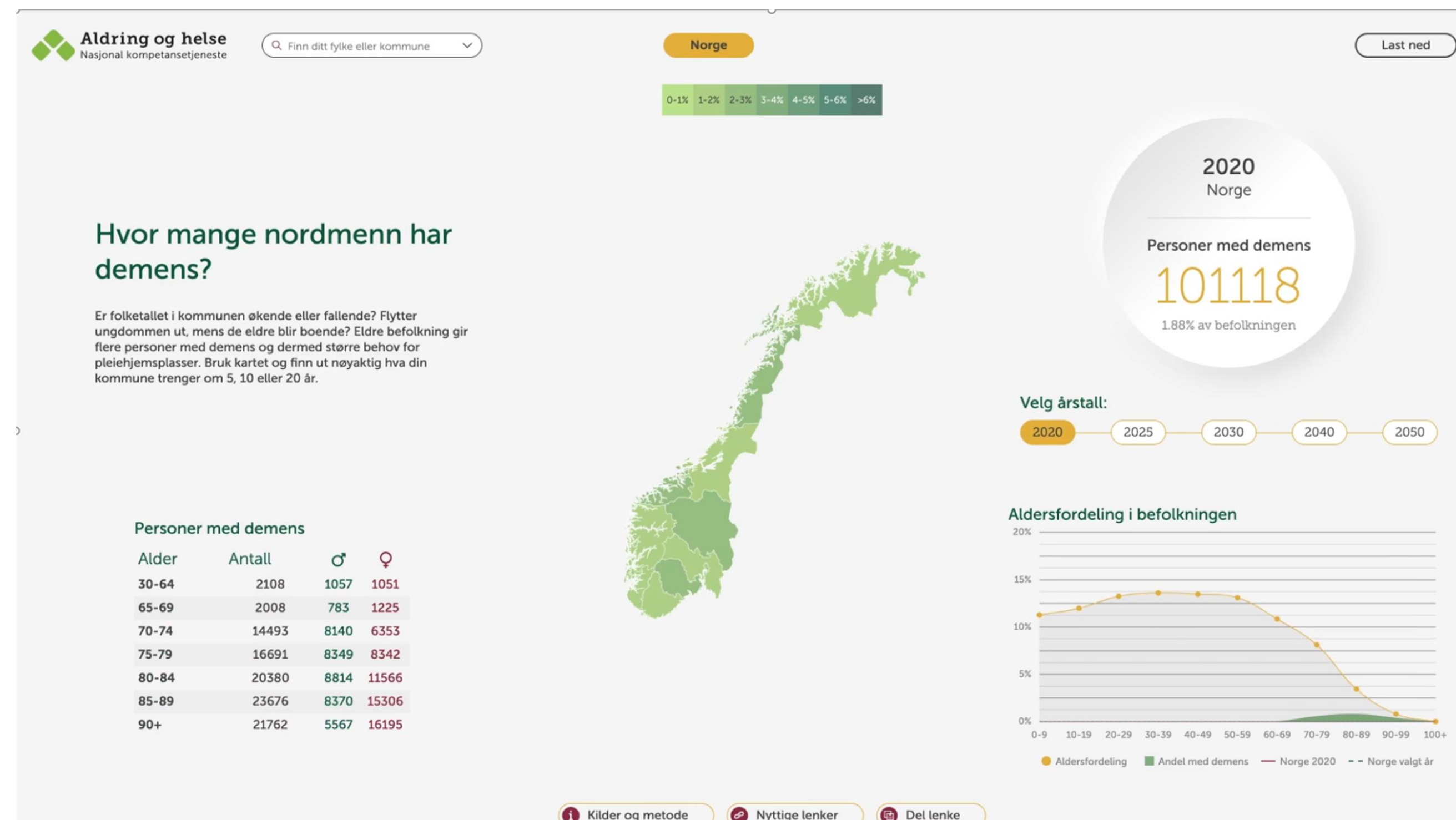

Registrerte med demensdiagnose 2022

- **51.609** personer identifisert med demensdiagnoser i NPR og/eller KPR
- Det betyr at **rett over halvparten** med demens har en registrert diagnose

Forekomst av demens i Norge

Vel **100 000** ned demenssykdom

Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten

Angir hvilket system for styring og kontroll med tjenestene som kreves

§ 4. Definisjon

*I denne forskriften betyr styringssystem for helse og omsorgstjenesten den del av virksomhetens styring som omfatter hvordan virksomhetens aktiviteter **planlegges, gjennomføres, evalueres og korrigeres** i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av helse- og omsorgslovgivningen.*

Ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten Veileder til lov og forskrift

Nasjonalt faglig retningslinje om demens

- Utredning
- Medisinsk behandling
- Oppfølging etter diagnose

Helsedirektoratet.no

<https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/demens>

Eller søk «demens»

Helsedirektoratet

[Forsiden](#) / [Retningslinjer](#)

Demens

 [Nasjonalt faglig retningslinje](#)

 Nasjonalt faglig retningslinje for demens

- 1 Om demens
- 2 Lowverk
- 3 Krav til kompetanse
- 4 Personsentret omsorg og behandling ved demens
- 5 Koordinator og tverrfaglige team
- 6 Utredning ved mistanke om demens og leges oppfølging etter diagnose

- Anbefaler fast kontaktpunkt/-person i kommunen «fra start»
- Mange vil etter hvert ha rett til koordinator og evt. IP

Helsedirektoratet

Søk Meny

Demens

Demens

1. Om demens
2. Lovverk
3. Krav til kompetanse
4. Personsentert omsorg og behandling ved demens
- 5. Koordinator og tverrfaglige team**
6. Utredning ved mistanke om demens og leges oppfølging etter diagnose
7. Oppfølging av grupper som kan ha særlige behov for tilrettelegging
8. Miljørettede tiltak og aktiviteter ved demens
9. Ernæring og oral helse ved demens
10. Velferdsteknologi
11. Botilbud ved demens
12. Pårørende til personer med demens
13. Lindrende behandling til personer med demens
14. Legemiddelsamstemming og legemiddelgjennomgang ved demens
15. Legemidler mot symptomer ved demens
16. Legemidler mot atferdsmessige og psykologiske symptomer ved demens (APSD)
17. Betennelsesdempende legemidler, statiner, kosttillskudd eller naturpreparater mot demens/APSD

Søk i nasjonal faglig retningslinje

5. Koordinator og tverrfaglige team

✓ **Kommuner bør ha tverrfaglige team med kompetanse om demens som del av sitt tilbud til personer med demens og deres pårørende**

Anbefaling - Sterk

Kommuner bør ha egne eller interkommunale tverrfaglige team som del av sitt tilbud til personer med demens og deres pårørende. Teamene omtales ofte som hukommelsesteam/ demensteam. I noen kommuner er det ikke etablert fullstendige team, men én ressursperson med kompetanse om demens ivaretar de samme oppgavene.

Teamets funksjon bør være å bistå lege under demensutredning, å sikre at personer med demens og deres pårørende gis oppfølging etter diagnose, og å sikre ett fast kontaktpunkt i kommunen videre i sykdomsforløpet. Det er en fordel om teamet minst består av sykepleier og ergoterapeut med bred kompetanse om demens, og helst også lege.

For å sikre lovkravet om helhetlige og koordinerte tjenester og behovene til personer med demens og deres pårørende i kommuner som ikke har etablert tverrfaglige team eller lignende, etableres andre samarbeidsformer.

➤ **Praktisk – slik kan anbefalingen følges**

➤ **Begrunnelse – dette er anbefalingen basert på**

Lukk

Sist faglig oppdatert: 27. april 2022 | [Se tidligere versjoner →](#)

- ✓ **Kommuner og spesialisthelsetjeneste skal tilby koordinator til personer med demens med behov for langvarige og koordinerte helse- og omsorgstjenester**

Anbefaling - Krav i lov eller forskrift

Kommuner og spesialisthelsetjeneste skal tilby koordinator til personer med demens med behov for langvarige og koordinerte helse- og omsorgstjenester. Om tjenestemottaker ønsker det, skal en individuell plan utarbeides.

Se [Veileder om rehabilitering, habilitering, individuell plan og koordinator](#) for informasjon om koordinator og individuell plan. Veilederen omtaler individuell plan og koordinator for alle med behov for langvarige og koordinerte tjenester etter helselovgivningen. Koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering sitt ansvarsområde omfatter alle pasient- og brukergrupper.

Se også [Veileder om oppfølging av personer med store og sammensatte behov](#).

- **Praktisk – slik kan anbefalingen følges**

Forsiden - E-læring

👤 Legg til favoritt

Koordinator og individuell plan

Helsedirektoratet

Oppdatert 16.11.2022

👤 Ledere og ansatte i kommune- eller spesialisthelsetjenesten eller andre sektorer

🕒 Ca 120 min

[Koordinator og individuell plan →](#)

Helsedirektoratet

Denne e-læringsmodulen ikke er oppdatert etter endringene i

- Setter anbefalinger i demensretningslinjen i et forløpsperspektiv
- Gir flere tips og råd

VEIVISER DEMENS

- Mistanke
- Utredning og diagnose
- Selvstendig med støtte
- Hjemme med tjenester
- Heldøgns omsorg
- Omsorg ved livets slutt

📄 Forutsetninger

👥 Grupper med særskilte behov

🧠 Mer kunnskap om demens

VEIVISER DEMENS

Veiviseren skal gjøre det enklere for helse- og omsorgstjenestene å gi gode tjenester til personer med demens og deres pårørende. Den gir råd og tips om hvordan tjenester kan organiseres, og forslag til aktuelle tiltak i de ulike fasene av demenssykdommen.

Veiviseren viser hvordan anbefalingene i Nasjonal faglig retningslinje om demens kan følges, og bygger på nasjonale og internasjonale erfaringer og forskning.

Veiviseren er først og fremst rettet mot beslutningstakere og helse- og omsorgspersonell, men kan også være aktuell å lese for personer med demens og deres pårørende.

▶ Se introduksjonsfilm til Veiviseren

Søk i veiviser

Hvor mange personer vil få demens i fremtiden?

Helsedirektoratet
Demenskartet.no

Verktøykasse demens

Aldringoghelse.no

Aldring og helse
Nasjonalt senter

Kompetanseheving Skalaer og tester Forskning Kjøp kurs og bøker Bibliotek Om oss |

Aldring ▾ Fysisk helse ▾ Psykisk helse ▾ Kognisjon og demens ▾

Verktøykasse demens

Her finner du en samlet oversikt over de mest relevante verktøyene for deg som jobber med demens innen helse- og omsorgstjenesten.

Verktøy til de forskjellige fasene i demensforløpet

Utredning

Behandling og oppfølging

Å leve med demens

Pårørendearbeid

Flere verktøy

- Skalaer og tester ▾
- Veiviserdemens.no ▾
- Demenskartet.no ▾
- Fakta om demens ▾
- Temaark, informasjon om demens, mm ▾

**Lykke til med
arbeidet i
deres
kommune!**

HelseDirektoratet